היינט 10 זייטע.

Radomer-Kielcer Leben

6 (246) VI-טער יאָהרגאַנג.

Rado[illegible] ראַדאָם [illegible]

8 [illegible] 1929 כ״ח שבט ת[illegible]

פּרייז 25 גראָשען.

Redakcja i Administracja
Radom, Żwarlikowska 20.

Oddział w Kielcach.

אַנאָנסען פּרייז:

איין מילימעטער שורה: פאַר׳ן טעקסט [illegible]
[illegible] . אין . 46
[illegible] . נאָכ׳ן . 18

[illegible] פּרייזען און לעגהאָט ווי[illegible] ענטהאַלטען 8 ספאַלטען
אין טעקסט 4 .

ראַדאָמער-קעלצער לעבען

טיעף געבויגען שטעה איך איבער׳ן פרישען קבר פון מיין אונפערגעסליכען פריינד און חבר

זכריה ווייסמאַן

וואָס איז געשטאָרבען אין זיינע בליהענדע יאָהרען.

איך דריק אויס מיין טיפסטען מיט[illegible] די אין טרויער-פערבליבענע פאמיליע.

שמואל קירשענבאַום.

דורכגעדרונגען מיט טיפען צער בעדויער, מיד דעם שמערצליכען פערלוסט צוליב׳ן פריהצייטיגען טויט פון אונזער קיינמאָל ניט פערגעסענעם טייערן חבר

זכריה ווייסמאַן נ. ע.

וועלכער איז אוועקגענומען געוואָרען אין זיינע אויפבליה-יאָהרען.

זאָל איהם די ערד גרינג זיין. ברידער דוד און מענדל גאָלדבערג

מיין טיפסטען מיטגעפיהל דריק איך אויס דער פאמיליע ווייסמאַן צוליב דעם פריהצייטיגען טויט פון זייער זוהן און מיין געליבטען פריינד און חבר

זכריה נ״ע

אפרים פעדנובק.

טיעף ערשיטערט צוליעב׳ן פריהצייטיגען טויט אין די בליהענדע יאָהרען פון מיין אונפערגעסליכען חבר

זכריה ווייסמאַן נ״ע

דריק איך אויס מיין טיפסטען מיטגעפיהל און בעדויערונג.

גימאַן רעקאַמש.

דעם טיעפסטען בעדויערונג און מיטגעפיהל דריקען מיר אויס צוליב׳ן פריהצייטיגען טויט פון אונזער אונפערגעסליכען חבר און פריינד

זכריה נ״ע

וועלכער איז אוועקגענומען געוואָרען אין זיינע בליהענדע יאָהרען.

ברידער ישעי׳, משה גרינשפאַן.

צוליב דער אבידה פון מיין פערשטאָרבענעם חבר

זכריה ווייסמאַן

וועלכער איז אוועק פון דער וועלט אין זיין בליהענדע יוגענד

דריק איך אויס מיין טיפסטען מיטלייד און בעדויערונג.

ירחמיאל ליפשטיין.

Z powodu przedwczesnej śmierci B. P.

kuzyna naszego **ZECHARJASZA**

wyrazy szczerego współczucia i ubolewania składają

Abram i Itka Kirszenbaum

פיינסטע פלאַנצען-פוטער

כשר שרון, פרימא, אגוז,

אמאַדאַר-מנורה-כשר

היגיעניש - נאַרהאַפטיג

בעקאַנקען

מיט 6 גאָלד-מעדאַלען

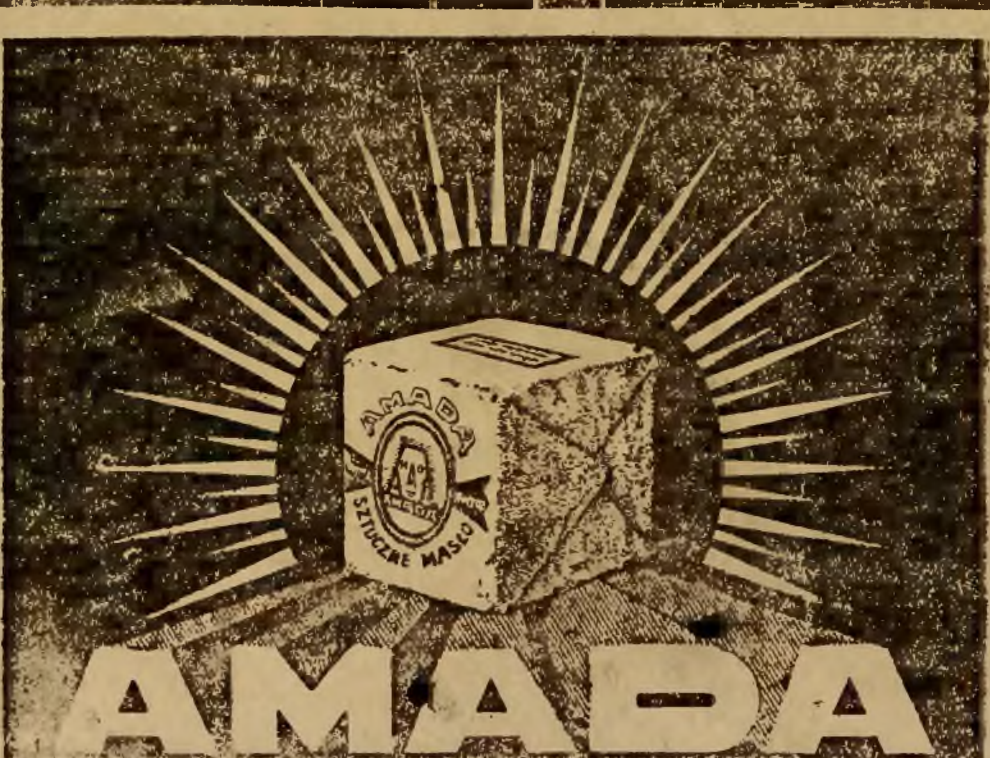

— אָז —

„אמאַדא"

איז די בעסטע פוטער אין דעם האָט זיך שוין יעדער איבערצייגט.

די פוטער

AMADA

איז חוץ איהר פיינער, סאָלידער קוואַליטעט אויך צוגענגליך אין דער פרייז פאַר אלע און אייסער וואָס זי ווערט בענוצט צום קאָכען, בראָטען, באַקען און פרעגלען קאָן מען זי בענוצען צום געבעקס ווי נאַטירליכע פוטער.

„די אויפגאבען אין איצטיגען מאָמענט"

אענטפער דעם ה' ל. ש.

פון אַ ראַדאָמער אנגע־זעהענעם סוחר האָבען מיר דערהאַלטען אַ ענטפער אויף אַ פריהערדיגען אַקטו־עלען אַרטיקעל, וואָס איז געווען געדרוקט אין „ראַ־דאָמער לעבען" פאַר צוויי וואָכען פרייטאג.

דעם ענטפער גיבען מיר אויפ'ן יסוד פון פרייער דיסקוסיע און סוחרים־זאַכקענער קאָנען ארויס־זאָגען זייער מיינונג.

רעד.

אין „ראַדאָמער־קעלצער לעבען" פון פאַר צוויי וואָכען פרייטאג נומער 4 (244) האָט דער ה' ל. ש. אָבגעדרוקט אַנ'אַרטיקעל אונטער דעם אויבענדער־מאָנטען קעפּעל.

די פראַגען, וועלכע עס ווערען דורכן אויטאָר בעהאַנדעלט מוזען ווירקליך אינטערעסירען יעדען איינעם בירגער. אַלס סוחר וויל איך אויך נעמען אַ וואָרט און ארויסזאָגען מיין מיינונג וועגען איינעם פון די אַממעהרסט־אָנגע־וועהטאָגטע עקאָנאָמישע פּראָבלעמען.

זעלבסטפערשטענדליך מוז יעדער סוחר אַלעם ערשטענס גענוי זיין סחו־רה קאַלקולירען, בכדי צו וויסען ווי איז ער אין דער וועלט און צו אָריענ־טירען זיך ביים לייזען. ער מוז זיך אָבער רעכענען מיט דער געוואַלדיגער קאָנקורענץ, וועלכע הערשט אין יעדער איינער בראַנזשע. דאַן ווען ער מוז פּלאַץ האַלטען און קעמפּפען פאַר זיין עקזיסטענץ, דאַן העלפט קאַלקולאַציע זעהר קנאַפּ. עס איז, ליידער, אין אונ־זער האַנדעל צו בעמערקען אַזאַ ער־שיינונג, וועלכע פיהרט די סאָלידסטע אונטערנעהמונג צום פאַלשטענדיגען רוי־אין, אָדער אונטערגאַנג. דאָס איז די אויסערגעוועהנליכע און נישט בערעכ־טיגטע ריזיק מצד דעם ווידער־פער־קויפער.

אַ גאַנץ סך סוחרים פערשטעהען פאַלש דעם בעגריף „קרעדיט", וועלכער —איינפאַך געטייטשט—הייסט צוטרוי, דאָס הייסט ווען דער ווידער־פערקויפער, לאָמיר זאָגען סוחר, אַלס אַזעלכער, ווען ער האָט זיך ביים פאַבריקאַנט אַלס דעספּעקטיוו־לאַגעריסט אויסגעאַרבייט אַ געוויסען קרעדיט, ריכטיגער געזאָגט, ערהאַלטען צוטרוי, ערלויבט ער זיך אויף אַ אונדערלאָזבאַרען אופן די סחו־רה מיט דער קלענסטער פערדיענסט, אַ סך מאָהל מיט היזק אוועקצוגעבען אין אַזעלכע הענד, וועלכע וואַלטען אין אַ מעהר נאָרמאַלע צייט, גוט בעדאַרפט זיך איבערלייגען, צי זיי קאָנען צו דער בעטרעפענדער קניה שטייגען. הייגט, ווען מיר יודישע סוחרים זענען אָנגע־וויזען אויף דער גאַסען־ליכווע, וועלכע זויגט ביי אונז אויס דאָס לעצטע (אַ טייל פון די קאָאָפּעראַטיווען זענען נישט פיל בעסער אין דער הינזיכט) וואָלטען בעדאַרפט פריהער פאַר אַלעם איינפיהרען אַ סיסטעם פון רעיעלען האַנדעל. ד. ה. נישט שליידערען, נישט מיסברויכען מיט די קרעדיטען, פון וועל־כע זיי עקזיסטירען (סיידען ווען עמי־צער טראָגט זיך אַרום מיט אַנדערע מאָטיוועין...) נאָר איינפיהרען, אַז אַ קונד מוז זיין גרייט אַמאָהל פאַר סחו־רה עטוואָס קאַסע־ממש צו צאָהלען און אַ מאָהל אויך אינגאַנצען, נאַטירליך מיט אויסנאַהמען.

נאָר אַ דאנק דעם פאַלשען פער־שטעהן דעם בעגריף „קרעדיט" האָט זיך לעצטענס ענטוויקעלט אַ מין ניי־ער סיסטעם אויף אויסצאָהל, וואָס אָנ־גאַזשירט דעם ווידער־פערקויפער אין גרויסע, אָבער גאָרנישט געזיכערטע חובות. עס זעהט אויס דעם סוחר, אַז ער מאַכט אומזאַץ („אָבּרוֹט"), אָבער דאָס איז אַ פאַלשער רעכענונג, וועלכער שאַפט אַ טיפּ סוחר, וועלכען די מאַכט קאָן איהם נישט און עס קומט אויס, אַז מיר סוחרים צאָהלען שטייערן פאַר זיי און פאַר אַזעלכע גייערס, ווען מיר גיבען אַזוי אונבערעכענט אַוועק אונזער שטייער־אויסגעאַרבייטען צוטרוי אום צום סוף אויף זיכער אַריינצו־פאַלען.

נישט בעסער איז אויך מיט דעם קונה, וועלכער קויפט ביי אונז דירעקט אָהן פערמיטלער. מיר געוועהנען איהם אַליין דערצו און דורך דעם, אויבענ־דערמאָנטען סיסטעם צו בעקומען ביי אונז אַלעס אָהן איין גראָשען געלד. ט'איז גענוג ווען איינער ווייזט אונז אַ לעגיטימאַציע פון וועלכען עס איז אַמט צו קרעדיטירען אונזער שווערע־פעראַר־בייטע און גאַנץ פרעמדעס אייגענטום. ווי געזאָגט, ערלויבען מיר זיך צו מיסברויכען מיט קרעדיט, וועלכען יע־דער איינער רעיעלער סוחר דאַרף בע־טראַכטען אַלס אַ זאַך, פאַר וועלכען ער איז זעהר פעראַנטוואָרטליך. איך רעד שוין נישט וועגען דעם, אַז אַזאַ אַרט האַנדעל ברענגט אונז גרויסע שאָדענס, פון מאַסען־פּראָטעסטען [illegible]ין האַלטען אויס אויף אונזער חש[illegible] מין פּאַראַזיטען, לעדיג־געהער[illegible] קאָנסאַ־פערמיטלער א. ז. וו. עס [illegible] אַלזאָ, דער האַנדעל אָן פאַר זיך צו־ערשט סאַנירט ווערען.

דאַן איבערגעהענדיג צום שטייער־סיסטעם וויל איך מאַכען איין קליינע בעמער־קונג, אַז די שטייער־מאַכט, ווען נישט פאַלקאָם, איז זי יעדענפאַלס, גענוג אינפאָרמירט וועגען יעדען איינעם סוחר. זעלבסטפערשטענדליך, וועהרענד דער סוחר קאָן זיך מיט קיין ביכער נישט אויסווייזען, ווערט דאָס צוזאַמענגעקלי־בענע מאַטעריאַל פון בענק, באַהן, פּאָסט א. ז. וו. פילפאַך פערגרעסערט.

ס'איז ווירקליך ריכטיג די בעמער־קונג פון ה' ש. ל. אַז די שטייער־מאַכט פערלאַנגט ביכער, אָבער מען דאַרף נישט פערגעסען, אַז ס'זענען פאַרהאַן פאַקטען ווען אויך אָפּיציעלע ביכער ווערען נישט גרינג אָנערקענט, נישט אַלע מאָהל קאָנען ביכער העל־פען, מ'גיפינט שוין פערשידענע תירוצים. איבריגענס אין פיל פאַלען איז דער גוזמה אויף די בוכהאַל־טעריע־ביכער אַ צווייפעלהאַפטער מצד די שטייער־אָרגאַנען.

וויכטיג איז איינס אַז מיר סוחרים זאָלען אַלס קאָלעקטיוו אויסנוצען דעם פולען צוטרוי פון דער שטייער־מאַכט פאַר דעם כלל סוחרים און זיקאַ פאַר די יעניגע, וועלכע קאָנען איבער פערשידענע סבות קיין אָפיציעלע ביכער נישט פיהרען. דאָס קאָן מיט ערפאָלג, אָבער דורך מיה־זאַמע אַרבייט דערגרייכט ווערען נאָר דורך די פאַרשטעהערשאַפט פאַר סוחרים מצד דעם סוחרים־פעראיין און סוחרים באַנק, פאַר האַנדווערקער מצד דעם האַנדווערקער־קלוב און האַנדווערקער־באַנק.

אָבער וועגען דעם אַ צווייט מאָהל.

אַ. ס—ן.

די רעכטליכע לאַגע פון לאָקאטאָרען,

וואָס זענען פער'משפט צו אנ'עקסמיסיע.

צוליב פעראָרימטקייט, קליינעם פערדינסט און ארבייטסלאָזיגקייט זענען פיל לאָקאטאָרען בשום אופן נישט ביכולת צו בעצאָהלען די פערלעגענע און לויפענדע אומגעהויער־הויכע שוין בעטרעפענדע סומען דירה־געלד.

דער גרעסטער טייל ווירטסלייט ווילען זיך אָבער גישט רעכנען מיט קיין שום סענטימענטען און אומשטענדען, און פערפיהרט קעגען אַזעלכע פערשולדיגטע לאָקאטאָרען עקסמיסיע־פראָצעסען.

אויב די אנגעקלאָגטע לאָקאטאָרען קאָנען נישט בעווייזען, אז זיי האָבען אין זיינער צייט פאַרגעלעגט זייער הויזבעזיצער אויפ'ן חשבון פון דעם דערמאָנטען סמך אַ געוויסע סומע, משפט'ען די געריכטען צו עקסמיעס.

די אורטיילען פון דער ערשטער אינסטאַנץ ווערען כמעט קיינמאָל נישט ארויסגעטראָגען אין אנ'ענטגעלטיגער פאָרם, אזוי, אַז די אנגעקלאָגטע האָבען ממילא נישט די מעגליכקייט צו אַפּעלירען.

אין ערגסטען פאַל בעשטימט דאָס געריכט אַ 6 הדשים'דיגען מאָראַטאָריום, ד. ה., אַז דאָס אויספיהרען פון ארויסגעטראָגענעם עקסמיסיע־אורטייל ווערט אָבגעלייגט אויף אַ טערמין, שפעטסטענס ביז 6 חדשים.

הונדערטער און אפשר גאָר טויזענדער משפחות לעבען אזוי ארום אין אַ כסדר'דיגער שרעק, רעכטענדיג זיך אַז נאכ'ן אָפגעשאפענעם טערמין וועט מען זיי אין יעדער מינוט קאָנען ארויסוואַרפען אויף דער גאַס.

דעריבער איז טאַקע געוואָרען פערשטענדליך די גרויסע פרייד, וואָס האָט די דאָזיגע אומגליקליכע מענשען בעהערשט, דערוויסענדיג זיך, אַז די בערופענע מאכט־אָרגאנען גרייטען צו אַ פעראָרדנונג, וועלכע וועט אנולירען אָדער יעניגסטענס אָפּהאַלטען דאָס אויספיהרען פון אלע ביז איצט־ארויס געטראָגענע עקסמיסיע־אורטיילען.

ליידער זענען אָבער די האָפנונגען וועלכע די אלע פערצווייפעלטע משפחות האָבען ארויפגעלעגט אויף דער ערוואַרטעטער פעראָרדנונג, נישט אין גאנצען פערווירקליכט געוואָרען.

די פערעפענטליכע אין דזש. אוסטאוו נומער 100 פון 15־טען דעצעמבער 1928 נאָוועלע צום ארטיקעל 23 פון אוסטאוו וועגען לאָקאטאָרען־שוץ נעמט אין בעטראַכט נאָר אויסשליסליך ארבייטסלאָזע און אינטערעסירט זיך גענצליך נישט מיט'ן גורל פון די צו אנ'עקסמיסיע־פער'משפט'ע לאָקאטאָרען פון די איבריגע שיכטען פון דער בעפעלקערונג.

איבריגענס, האָט אפילו בנוגע אַזעלכע ארבייטסלאָזע, די דערמאָנטע נאָוועלע קיין נייע רעכטליכע סיטואַציע נישט געשאפען, נאָר בלויז אויפגעקלערט די שוין־ביז־איצט פערהאַנענע.

אזוי, אַז דער ארטיקעל 1 פון אוסטאַוו פון 28. נאָוועמבער 1928, דאַרף בעטראַכט ווערען נאָר, ווי אנ'אויספיהרגעזעץ צום אַנגעוויזענעם אַרטיקעל 23 פון דעקרעט וועגען לאָקאטאָרען־שוץ.

לויט'ן זעלבען אַרטיקעל 23 פונקט 1 איז אנ'עקסמיסיע אורטייל לגבי 1, אָדער 2־שטוביגע ארבייטסלאָזע לאָקאַטאָרען סיי־ווי קיינמאָל אויף אַ בעדינגונגלאָזען אופן נישט אויסגעפיהרט געוואָרען. תמיד זענען אין אַזעלכע פאַלען אַנגעוואַנדען געוואָרען אויפ'ן פאַרשלאַג פון די פער'משפט'ע לאָקאַטאָרען, אָדער לויט אנ'אַמטליכער אינציאַטיוו די מאָראַטאָריום־כללים אין פאָרם פון אָבשטעלען דאָס אויספיהרען דעם ארויסגעטראָגענעם עקסמיסיע־אורטייל אויף אַ טערמין לענגסטענס ביז 6 חדשים.

מיט אנדערע ווערטער: אויב דער לאָקאטאָר האָט אין משך פון דער געגעבענער צייט בעצאָהלט די פערלעגענע סומע דירה־געלד, ווערט דער עקסמיסיע־אורטייל, וואָס ווערט ארויסגעטראָגען קעגען איהם אויטאָמאַטיש בטל.

לויט'ן טעקסט פון ציטירטען אַרטיקעל, איז נאָר נישט קלאָר געווען, אויף וואָס פאַר אַ אופן עס דאַרף בעצאָהלט ווערען די צוגע'משפט'ע סומע דירה געלד און, ווי־אזוי די עקסמיסיע ווערט אנולירט.

דער אַרטיקעל 1 פון דער נאָוועלע פון 28 נאָיועמבער 1928 צום דעקרעט וועגען לאָקאטאָרען־שוץ האָט דעם ענין רעגולירט אויף פאָלגענדען אופן:

יעדער לאָקאטאָר, וועלכער איז שולדיג געבליבען דירה געלד און צוליב דעם פער'משפט געוואָרען צו אנ'עקסמיסיע. קוים פערדופט ער זיך אויף אַ בעשטעטיגונג פון מלוכה'שען־אמט פאר ארבייטס־פערמיטלונג, אז די פערשלדיגונג איז אַ פועל־יוצא פון ארבייטסלאָזיגקייט — ווערט איהם אנערקענט אַ מאָראַטאָריום אין דער אַנגעוויזענער פאָרם.

אויב דער זעלבער לאָקאטאָר בעקומט אין משך פון ערטיילטען מאָראַטאָריום, ארבייט, און הויבט אָן איינציגוויין צו צאָהלען צו יעדער לויפענדער ראטע דירה־געלד 25 פראָצענט אויפ'ן חשבון פון פערלעגענעם חוב, פערלירט דער עקסמיסיע־אורטייל, אין אזא פאַל, זיין געזעצקרעפטיגקייט, אָבער נישט אויטאָמאַטיש, נאָר לויט דער אינטערווענץ פון פעראינטערעסירטען לאָקאַטאָר.

אָט די בעטרעפענדע לאָקאטאָרען דארפען זיך ווענדען מיט א געהעריגער בקשה אין געריכט וואָס האָט צוגע'משפט די עקסמיסיע.

צו דער בקשה דאַרף בייגעלעגט ווערען א בעשטעטיגונג פון מלוכה'שען אמט פאר ארבייטס פערמיטלונג, א צייגניש פון דער אונטערנעהמונג, אז מען ארבייט שוין אין די קוויטירונגען פון אָפגעצאָהלטען חוב.

דעמאָלט איז דאָס געריכט לויט אַנ'ענטשפרעכענדער דעציזיע מבטל דעם ארויסגעטראָגענעם עקסמיסיע־אורטייל.

וואָס שייך די צו אַנ'עקסמיסיע־פער־משפט'ע לאָקאטאָרען פון די איבריגע שיכטען פון דער בעפעלקערונג, ווי באַלד דער פערלעגענער חוב איז א פועל־יוצא פון אויסערגעוועהנליכער פעראָרימטקייט, אָדער אפילו ארבייטסלאָזע, נאָר פון גרעסערע וואוינונגען, האָט זיך אין צוזאמענהאנג מיט דער פערעפענטליכונג פון דער נאָוועלע זייער רעכטליכע סיטואַציע לגמרי זיך נישט געענדערט.

בנוגע זיי זענען ווייטער גילטיג די פאַרגעזעהענע (אין אַרטיקעל 23 פון דעקרעט וועגען לאָקאטאָרען־שוץ) מאָראַטאָריום־כללים, אָבער שוין נישט אין דער פאָרם פון אָפשטעלען (זאוויעשיטש) דאָס אויספיהרען דעם עקסמיסיע־אורטייל, ווי ביי ארבייטסלאָזע פון 1 אָדער 2 שטוביגע וואוינונגען, נאָר אין דער פאָרם פון אָפּלעגען (אָדראַטשיטש).

י. אינפעלד.

די עצה...

איך בין געלעגען אין בעט בשעת די פרוי דבורה'טשע פון צווייטען צימער איז אריינגעקומען זיך אַנ'עצה האַלטען מיט מיין חיה'טשען.

די פרוי דבורה'טשע האָט זיך אוועקגעזעצט אין חיה'טשע מיט א גרויסען הילצערנעם לעפעל אין האַנד האָט זיך געזעצט לעבען איהר און דבורה'טשע האָט זיך צע'דבר'ט:

חיה'טשע קרוין, פריהער גאָט און דערנאָך איהר; איהר זייט די איינציגע פרוי וואָס וועט מיר פערשטעהן, וועט מיטפיהלען, וואָס יועט מיר געבען די ריכטיגע עצה.

איך בין געקומען צו אייך, ווייל איך האַלט אייך פאר א קלוגע, פאר אַ פיינע פרוי, וואָס קען האַלטען אַ סוד. ווי איר ווייסט האָב איך פון מיין מאן אָבגעשניטענע יאָהרען. ער קומט אהיים אלע נאכט צוויי פארטאָג, זעהר אָפט שיכור, און ער מאכט סקאנדאַלען. ער זידעלט און בעליידיגט און צוברעכט דאָס געשיר פון הויז און ער גיט מיר נישט אויף צום לעבען. איך געה ארום ווי א

ד״ר יהושע בוכמיל, ירושלים.

ספעציעל צום „ראדאמער־קעלצער לעבען".

ארץ ישראל'דיגער ישוב א מוסטער פאר'ן גאנצן יודישן פאלק.

דער יודישער ישוב אין ארץ־ישראל האט ארויסגעוויזען זיין בעזונדער ענטשלאסענהייט און איבערגעגעבענהייט נישט נאר אין זיין אויפבוי־ארבייט, ער קאן אויך דינען אלס מוסטער דעם אלוועלטליכען יודענטום מיט זיין ארבייט פאר דעם „קרן־היסוד".

עס איז א פאקט, אז די גלות־לענדער גיבען פאר'ן „קרן־היסוד" און קרן־קימת אין א נישט גלייכער מאס, נישט נאר אין אבסאלוטען זין, נאר אויך אין פראפארציאנעלן. לויט די סומע פער קאפ קענען קליינע לענדער ווי: פינלאנד, טשילי, נארוועגיען, פארטוגאל און בעזונדערס זיד־אפריקא דינען אלס מוסטער פאר גרויסע לענדער ווי: פעראייניגטע שטאטען, ענגלאנד, פראנקרייך, דייטשלאנד, פוילען און רומעניען.

אין דער צייט, וואס אין די גרעסערע לענדער בעטרעפט די דורכשניטליכע תרומה פאר'ן קרן־היסוד פון איין שילינג ביז 8 שילינג פער קאפ — בעטרעפט זי אין די קליינע לענדער פון 1 ביז 4 פונט שטערלינג פער קאפ.

א צווייטער ביישפיעל פון דער נישט גלייכמעסיגקייט פון די קרן־היסוד־שפענדונגען: אין דער צייט, ווען זיד־אפריקא, וואו עס געפינט זיך א יודישער ישוב פון 60.000 נפשות, האט געגעבען פאר'ן קרן־היסוד א סומע פון 150.000 פונט שטערלינג, ד. ה. לערך 3 פונט פאר א פערזאן (נישט רעכענדיג די שפענדונגען פאר'ן קרן קימת און פאר אנדערע אינסטיטוציעס אין ארץ ישראל), האבען די אידען פון מצרים געגעבען בסך הכל נאר 15.000 פונט, ד. ה. לערך 20 פיאסטער (5|1 פונט) אויף יעדען פון די 75.000 יודען פון מצרים

פון דעם זעהען מיר, אז א יוד אין זיד־אפריקא גיט 15 מאהל מעהר ווי א יוד אין מצרים, אין דער צייט, וואס די מאטעריעלע לאגע פון די יודען אין דיביידע לענדער איז כמעט א גלייכע.

אבער דער וואונדערבארסטער מוסטער אין פיעל הינזיכטען איז דער יודישער ישוב אין ארץ ישראל.

אין די יאהרען תרפ״ה, תרפ״ו, תרפ״ז, תרפ״ח, האבען 12 טויזענד יודען געצאהלט פאר'ן קרן היסוד א סומע פון לערך 40.000 פונט. דאס איז א וואונדערבארער פאקט, וועלכער דארף דינען אלס ביישפיעל פאר'ן וועלט־יודענטום.

דער יודישער ישוב אין ארץ ישראל בעשטעהט אין זיין גרעסטען טייל פון ארבייטער, בעלי־מלאכה׳ס, קליינהענדלער. וואס זענען געקומען נאך ארץ ישראל נאכדעם, ווי זייער עקאנאמישער עקזיסטענץ איז דורך פאגראמען און רעוואלוציעס צושטערט געווארען. די אידישע מיטעלע שיכטען אין ארץ ישראל זענען נישט אזוי רייך ווי די ענטשפרעכענדע שיכטען אין אנדערע לענדער. און אויב צווישען די 30.000 אידישע פאמיליעס אין ארץ ישראל זענען דא 11.000 קרן היסוד־תורמים — האבען די דריי מיליאן אידישע פאמיליעס אין דער גאנצער וועלט בעדארפט געבען די צאהל פון 1.100.000 תורמים. פאקטיש אבער האט דער קרן־היסוד ניטש מעהר ווי 250.000 תורמים, ד. ה. כמעט א פיערטעל פון דעם, וואס האט געדארפט זיין — לויט דער צאהל תורמים פון ארץ ישראל.

און מען דארף נישט פערגעסען, אז די ארץ ישראל יודען זאגען זיך נישט אב צו געבען אויך פאר לאקאלע צדקה־צוועקען, אז זיי שיקען געלד זייערע נויטליידענדע קרובים אין רוסלאנד און אין פוילען, אז זיי האבען דורכגעמאכט א סך קריזיסען, און דאך האבען זיי זיך נישט אב צו געבען פאר'ן קרן היסוד. די אידען אין ארץ ישראל האלט נישט אב צו געבען פאר די פאנדען א סך א וויכטיגערער מאָטיוו, זיי בויען דאך ארץ ישראל פארן גאנצען אידישען פאלק און אפפערען פאר דעם צוועק אלע זייערע כחות, זיי האבען אויף זיך גענומען אלע ליידען, וואס זענען פערבונדען מיט דער קאלאסאלער אויפבוי־ארבייט, אין דער צייט, וואס דאס אלוועלטליכע אידענטום קען זיך אין דער ארבייט בעטייליגען נאר דורך שפענדונגען פאר די פאנדען.

ווען אלע אנדערע לענדער וואלטען אנגענומען צום קרן־היסוד אזא שטעלונג ווי ארץ ישראל — און דאס איז נישט קיין אונמעגליכקייט—דאן וואלטען די יעהרליכע קרן היסוד־הכנסת געשטיגען ביז א סומע פון צוויי מיליאן פונט שטערלינג א יאהר, און עס איז קיין צווייפעל נישטא, אז מען קען פערדאפלען דעם דורכשניטליכען הויך פון די שפענדונגען פון דעם 1/4 מיליאן תורמים אין דערוועלט — דאן קאן דער קרן היסוד דערגרייכן א יעהרליכע הכנסה פון 4 מיליאן פונט, חוץ דעם קרן קימת, וואס ויינע ענטוויקלונגס מעגליכקייטען זענען נישט קלענער.

און ווען אפילו מיר זאלען אננעמען אז די הכנסות פון די ביידע פאנדען, וועלען דערגעהן גאר ביז 4—3 מיליאן פונט יעהרליך, וואלט זיך דאס פינאנסיעלע פראבלעם געפונען זיין לעזונג און מיר וואלטען געקענט בעזעצען 50.000 מענשען יעהרליך אין דארף און אין שטאדט אויף א פעסטען עקאָ-

שלעפערקע, אבגעריסען, אבגעשליסען, און די לעצטע צייט האט ער זיך געמאכט א מאדע הויבען א האנד אויף מיר. און אז מען רעדט מיט איהם, זאגט ער, אז יעדער מאן וואס ליעבט זיין פרוי, פיהרט זיך אזו יאויף. ער פלוידערט און ווייסט נישט וואס ער פלוידערט.

מיט א פאר טעג צוריק איז מיר אויסגעקומען צו גיין אונטער זיינע קעשענעס, האב איך דארט געטראפען אזא בריוועל:

„מיין טייערער הייסגעליבטער העניקל פארוואס ביזטו נעכטען אוועגד אוועק פון מיר אזוי פריהז אלע נאכט געהכטו אוועק צוויי אין דריי א זייגער און נעכטען ביזטו אוועק ארום איינס. האסט אפשר מורא פאר דיין וייבעלז אויב יא, מעגסטו זיך האלטען מיט איהר... איך וויל דיר נישט שטערען... אויב ביי דיר איז רעכט מיך איבערצולאזען און אוועק צו דיין גרינע יאשטשערקע, וואס איז מיאוס ווי טויט און גיפטיג און שלעכט און שמוציג, מעגסט שוין אין גאנצען בלייבען מיט איר אבער איין זאך בעט איך ביי דיר, בעשלוס וואס צו טהון: אדער איך אדער זי! איך האב פיינד שותפים, לאז איבער דיין פאסקודסטווע און קום אריבער צו מיר. מיין הויז און מיינע הענד זענען אלע מאל אפען פאר דיר

פון מיר, דיין אמת געליבטע

ז א ש ע"

נוז אט זי וויל פון מיר צונעהמען מיין מאן. דאס געלד, וואס ער פערדינט, גיט ער איהר אוועק. אמאל און א מאל אין א יובל ווארפט ער מיר צו א ביינדעל. ווייס איך נישט וואס מען טהוט. לאזען עס נעהן ווי עס געהט, קען איך נישט, איך האב נישט קיין כח צו ארבייטען און איך שעם זיך פאר לייטען. איהם איבערלאזען און אנטלויפען האב איך מורא, אז ער וועט אינגאנצען וואוינען מיט יענער.

אוי, ס'איז שלעכט! אויב עס וועט אזוי אנהאלטען נאך א שטיקעל צייט, וועל איך זיך נעהמען דאס לעבען, איך קען שוין מעהר נישט אויסהאלטען.

גיט א עצה חיה'טשע קרוין און ראטעוועט מיך. דבורה'טשע האט זיך צעוויינט, און מיין חיה'טשע האט גענומען דאס ווארט:

דבורה לעבען, איהר וועט מיר מוזען מוחל זיין פאר זאגען אייך דעם אמת אין פנים אריין; איהר זענט ווערט דעם שטעקען. וויפיעל איר קריגט איז אייך נאך צו ווייניג, אזא פרוי איז ווערט נאך ערגערס, נאך מעהר צרות! א מאן איז ווי א איינגעשפאנט פערד, וואס זשע טהוט מען מיט אזא פערדז מען דערלאנגט מיטן בייטש. פארוואס קומט מיין בעל הביו.'ל נישט אהיים צוויי און דריי א זייגער פארטאגז פארוואס זידעלט ער מיך נישט און שלאגט מיך נישטז און גיט מיר אוועק אלע זיינע פערדינסטען, פארוואסז ווייל איך האלט שטענדיג א בייטש אין האנד, און ער האט מורא פאר מיר, אז די כאלערע כאפט איהם.

און צו קיין פרעמדע ווייבלעך געהט ער נישט, ווייל עס קאסט געלד, און קיין געלד לאז איך איהם קיינמאל נישט איבער. איך קאמבינער אזוי, איך זאל יעדע נאכט ארויסנעהמען פון די הויזען־קעשענעס דעם לעצטען גראשען און קיין ליעבעס־בריעולעך בעקומט ער אויך נישט, עס וואלט איהם מעהר נישט געפעהלט.

יא, דבורה'טשע. א מאן איז א חזיר, אז מען לאזט איהם קריכען—קריכט ער. די שולד איז פון דער פרוי. דאס וואס ער טוט צו אייך, טהוט איהר צו איהם, שילט איהם, מאכט איהם מיט דער בלאטע, דערלאנגט איהם א קלאפ ער זאל פאר אייך מורא האבען! אז ער וועט זעהען, אז איהר זענט א העלד, אז איהר לאזט זיך נישט, אז איהר שרייט און טופעט מיט די פיסוועט ער ווערע ווייך ווי טייג, וועט ער זיך אונטערג.בען. ווערט שלעכט, גיפטיג, ווערט אזוי ווי איך צו מייך תכשיט... פאהר יעדען זומער אין באד.

גאַמישען באַזיס.

דאָס איז אַלץ נאָר ציפערען, אָבער פון דער שטעלונג פון יודישען ישוב אין ארץ ישראל קען מען גאָך עפּעס אָפּלערנען.:

דאָס איז דער אבסאָלוטער צוטרוי, וועלכען דער ישוב שענקט דעם קרן־היסוד און דעם קרן־קימת בנוגע דער אויסנוצונג פון זייערע געלדער. די אידען אין ארץ ישראל זענען דאָך אמייסטענס פעראינטערעסירט אין אווירטשאפטליכער און פראָדוקטיווער פערברויך פון די נאציאָנאלע געלדער און עס איז דעריבער קיין וואונדער נישט, אויב זיי זענען אַזוי וואַכזאם צו אַלץ, וואָס איז נוגע די אויסגאַבען פון דער הנהלה הציונית, וועלכע פיהרט־אָן מיט דער אויפבוי־ארבייט.

און דאָס האָט די אידען אין ארץ־ישראל האַלטען זיך גאר נישט אב ארייננצוטראָגען זייערע תרומות אין דער קאָסע פון קרן היסוד, איז דער בעסטער בעוויז פון דער ריכטיגער און פּראָדוקטיווער אויסנוצונג פון די דאָזיגע געלדער.

און נאָך אַ זאַך איז כדאי, אז דאָס אלוועלטליכע יודענטום זאָל זיך אָבלערנען פון די אידען אין ארץ־ישראל דאָס איז זייער טיפער גלייבען אין דעם ערפאָלג פון דער יודישער אויפבוי־ארבייט אין ארץ־ישראל, אַזוי ווי מיר וואָלטען געהערט זייער רוף צו די אידען אין דער גאנצער וועלט:

„מיר וואָס פיהרען אויס אַזא שווערע ארבייט אַזוי פיעל יאָהרען, מיר וואָס קענען גענוי דאָס מענשען - מאַטעריאַל און די זאכלאגע דאָ אין לאנד, אָפּפערען מיט גרויס פרייד אונזערע כחות און אונזער געלד פאר דער גרויסער זאַך, ווייל דער קאמפף פאר אונזער עקזיסטענץ אין ארץ־ישראל האָט ביי אונז ערוועקט דעם פעסטען גלויבען אין דער מעגליכקייט צו פערווירקליכען דעם אידעאל פון שאַפען אַ נאַציאָנאַלע היים פאר'ן יודישען פאָלק און איך דאָס זאָגען מיר: אז די פערווירקליכונג איז מעגליך אין משך פון קורצע יאָהרען, אויב די אידען אין דער גאַנצער וועלט וועלען ערפילען זייער חוב פאַר אונזערע פינאַנציעלע פאָנדען".

דער וואונדערבאַרער ביישפּיעל פון יודישער סאָלידאריטעט און פון גלויבען אין אונזער צוקונפט, וואָס די ארץ־ישראל אידען גיבען זייערע ברודער אין גלות, קען האָבען אַ עמוטיגען ווירקונג אויף די עלעמענטען פון אונזער פאָלק, וואָס האָבען נאָך אַ שוואַכען גלויבען און וועניג בטחון.

KINO „ODEON" w RADOMIU.

OD 11 LUTEGO

Bożyszcze całego świata. Ulubieniec bezwzględnie wszystkich

RAMON NOVARRO

w najnowszym swym obrazie, który na całej kuli ziemskiej wzbudził niebywałe zainteresowanie i zyskał ogólny aplauz

KSIĄŻE STUDENT (Student z Heidelbergu)

Obraz ten śmiało można zaliczyć do rzędu pierwszorzędnych arcydzieł gry.

Reżyserował go mistrz nad mistrze Ernest Lubicz Twórca wielu arcydzieł kinematograficznych.

Młodzieńczy i promienny Ramon Novarro oraz przesubtelna i prześliczna Norma Shearer dając nam koncert gry, stwarzają obraz tak miły, tak promienny, tak przesubtelnie oddany że widz jest olśniony, oczarowany i zachwycony tym prawdziwym klejnotem sztuki niemej, a jednak tak żywej.

א רוף צום גאנצן ראדאמער האנדווערקערטום.

איבערלייענענדיג דעם ארטיקעל וועגען דער אויפלעבונג פון דער ראדאמער האנדווערקער־ארגאניזאציע וויל איך דעם מחבר פון ארטיקעל אויפמערקזאם מאַכען וועגען איין זאַך, וואָס ער האָט דורכגעלאָזען נעמליך: אז די ראדאָמער האנדווערקער - אָרגאַניזאציע איז צוגלייך די צווייטע אָרגאַניזאציע אין פוילען (לאָדז שטעהט אויפ'ן ערשטען פּלאַץ און ראדאָם אויפ'ן צווייטען, דאַן קומט ערשט וואַרשא.) מיר קאָנען דעריבער מיט דער פולסטער זיכערקייט זאָגען, אַז די ראדאָמער האנדווערקער זענען געווען די ערשטע פּיאָנערען אויפ'ן קולטורעלען און פּראָפעסיאָנעלען געביעט פון היגען געזעלשאַפטליכען לעבען און פון יענעם מאָמענט הויבט זיך פונאַנדערצוּוואַקסען אונזער מעכטיגע ארגאניזאציע פון ראַדאָמער האנדווערקער־קלוב. ווען מיר ראַדאָמער האנדווערקער זאָלען זיך וועלען אנגעבען א גענויען דין וחשבון וואָס מיר האָבען געשאַפען במשך פון דער ענטשטעהונג פון אינזער ראדאָמער האנדווערקער־אָרגאַניזאציע וואָלטען מיר געדארפט זיך מיט מעהר איבערגעגעבענהייט צו בעציהען זיך צו אונזער מוטער־אינסטיטוציע.

יעצט וויל איך צוטרעטען צום עצם ענין און ווידמען עטליכע ווערטער דער לעצטער פערוואַלטונג פון האנדווערקער־קלוב.

אויף א זיצונג פון דער פערוואַלטונג נאָך אַ לענגערע דעבאַטע וועגען דער לאַגע פון אונזער אינסטיטוציע איז איינשטימיג אָנגענומען געוואָרען, אַז מיר לעזען זיך אויף, ווייל מעהר דולדען האָבען מיר שוין נישט געקאָנט, מחמת די בעציהונג פון אונזערע מיטגלידער איז סתם געווען אַפּאַטיש, אָבער צום גרויסען בעדויערן אומבעוואוסטזיניג נישט פערשטאַנען אונזער אונערמידליכע ארבייט. מיר האָבען דעריבער גערופען די לעצטע אלגעמיינע פערזאמלונג. דערביי שטעל איך פעסט, אַז מיר האָבען אונזער מוטער־אינסטיטוציע אויף הפקר נישט איבערגעלאָזט. איך רוף אזוי אָן דעם קלוב, ווייל אין דער ווירקליכקייט איז זיין ראָלע געווען אַ מוטערליכע, חייל ווי אַ מאַמע האָט ער ערצויגען און ענטוויקעלט דעם האנדווערקער־שטאנד אויף אַ העכערע מדרגה מיט מענשען צוגלייך. און טראָץ דעם, וואָס אַ טייל, וועלכע האָבען ווי קינדער געצויגען ערציהונג'ס יניקה פון קלוב, האָבען איהם אויף הפקר פערלאָזט. דאָך איז דער קלוב פונקט, ווי אַ געטרייע מאַמע, ווייטער געבליבען איבערגעגעבען און איז גרייט זיי מוחל צו זיין, וועלענדיג צוריק אַלע אדונטערנעמען אונטער זיינע פליגעל און צוריק ווערען אַלעמענס היים.

אזוי האָט פערשטאַנען די לעצטע

יערען ווינטער קיין זאקאָפּאנע. מאַכט זיך שיינע קליידער, קויפט זיך שעהנע היט, קליידט זיך נאָך דער מאָדע, שערט זיך אָפּ די האָר, פארבט זיך די ליפען, פּודערט זיך דאָס פנים, וואַרפט אויגען אויף פרעמדע יונגעלייט ווען ער זעהט, זאָל ער ווערען אייפערזיכטיג, זאָל ער פערברענט ווערען! טאָמער וויל ער צוגעהן צו אייך, שטופּט איהם אָפּ, לאָזט איהם נישט צו צו זיך, האַלט זיך קאַלט ווי אייז; וואָס קעלטער אַלץ בעסער פאַר אייך. ווען אַ פרוי איז קאַלט איז דער מאַן הייס. אויב איהר קענט געהן מיט אַ פרעמדען מאַן אין גאַס, אָדער אין טעאַטער געהט און האָט אייער מאַן אין דר'ערד טוט אַלץ וואָס איהר קענט, אז ער זאָל צופּלאַצט ווערען.

אָט דאָס איז מיין עצת דבורה'טשעלע. קיין בעסערע עצה האָב איך נישט. אויב איהר וועט מיך פאָלגען וועט אייך זיין גוט, טאָמער נישט—וועט אייך קיינער נישט העלפען. ווי איינער בעט זיך אויס, אזוי שלאָפט ער... ווען מיר פרויען וואָלטען זיך נישט לאָזען, וועו מיר וואָלטען טראָגען אַלע מאָל אַ בייטש אין דער האַנד, וואָלטען די מענער געציטערט פאַר אונז, און אויב איהר ווילט איך זאָל אייך איבערצייגען אז איך ווייס וואָס איך רעד, וועט איר באַלד זעהען.

און זי האָט זיך געווענדעט צו מיר פּלוצלינג אומגעריכט:

—מאיר'קע, לויף שוין ארונטער אין געוועלבעל נאָך קאַרטאָפעל, אָבער שוין ריהר זיך, זעה נאָר ווי ער שטעהט!—

און זי האָט שוין אַ כאַפּ געטהון דאָס קופערנע פענדעל פון וואַנד.

פערשטעהט זיך, אַז איך האָב באַלד גענומען שטעלען פוס.

— איהר זעהט דבורה'טשע, אָט אזוי דאַרפט איהר אויך טהון. אַז איהר וועט מיך פאָלגען וועט אייך זיין וואויל, ווי די וועלט, וועט הערשען שלום ושלוה ביי אייך!

ב. ק-ר.

פערוואלטונג צו האנדלען און די אלגעמיינע פערזאמלונג איז טאקע געררופען געווארען און איז צושטאנד געקומען, ווי עס איז אייך בעוויסט, איז נאך א לאנגע דעבאטע בעשלאסען געווארען אויף דער אלגעמיינער פערזאמלונג נישט צו וועהלען א נייע פערוואלטונג, נור שאפען אנ'ארגאניזירונג'ס-קאלעגיום בכדי ווידער אויפצולעבען אונזער האנטווערקער-ארגאניזאציע. דער קאלעגיום איז געשאפען געווארען צייטווייליג צוצופיהרען צו דער הויך מיט וועלכע מיר האנדווערקער ווינשען זיך אין אלגעמיין. יעצט פרעגט זיך ווען וועט דאס אלעס מקיום ווערען? ווען מיר האנדווערקער וועלען פערשטעהן מיטצוהעלפען פאר דעם ווידער-אויפבוי פון אונזער נעכטיגען בנין און עס זאל שוין איין מאל פאר אלעמאל אויפהערען פערזענליכע אמביציעס, ווייל אין דער צוקונפט שטעהט אונז פאר עפעס העכערס און וויכטיגערס, דעריבער מוזען מיר זיין פעסט צוזאמענגעמויערט ווי איין שטאלענע וואנט.

חברים מען שטעהט און מען ליידערט אויף אונזער צושפליטערונג, ווייסט איהר פאר וואס? ווייל עס געפעלט ניט די אלטע בעל-טאקסע וואס אונזער שטים ווערט געהערט אויף יעדען געביט. מיר וועלען דאס אלעס נעמען אין אכט און פערשטעהן און דאס אלעס אפשאצען, דאן קומען מיר צוריק צו דעם שטאנד ווען אונזער נעכטיגער בנין א'יז געשטאנען אויף זיין אמאליגער הויך.

דער דאזיגער רוף איז שוין קלאר פאר אלע ראדאמער בעלי מלאכות און זיי בראויכען זיך גוט אין זון אריינעמען צו פארטזעצען אונזער ווייטערדיגע ארבייט, אז מיר זאלען אומעטום זיין פערטרעטען אויף א בכבוד'דיגען פלאץ, אזוי אויפ'ן געזעלשאפטליכען ווירטשאפטליכען, קולטורעלען און פראפעסיאנעלען געביט אין אונזער שטאדט ראדאם.

יעצט א או-פמערקזאמע ווענדונג צו די פיאנערן, וועלכע זענען געוועזען די שעפערס פון ראדאמער האנדווערקער-קלוב: זאל ביי אייך זיין היילי' און טייער דער ווידער-אויפבוי-פראצעס. אייער מ"ה איז געוועזען צו-גרויס ביים שאפען דעם קלוב. איהר האט פערשטאנען די אינטערעסען פון אונז בעלי-מלאכות און פאר אונזער טובה, און פאר דעם רוהם פאר אייך און ביי יעדער געלעגענהייט און אויף יעדען געביעט צוריק צו העלפען בויען, ווייל איהר זענט געוועזען די שעפער. אויך יעצט ליגט דעריבער אויף אייך א הייליגער חוב צו אנווענדען אלע אייערע קרעפטען און צו העלפען די קאמיסיע, וועלכע האט פאר זיך א גאנץ שווערע אויפגאבע צוזאמען מיט'ן גאנצען ראדאמער האנדווערקערטום.

א געוו. פערח.-מיטגליד.

וואס הערט זיך אין ראדאם.

די בלוטיגע טראגעדיע אין דארף מאלצעוו (נעבען ראדאם).

א איידעם ערמארדעט זיין שווער און שוויגער, פערווינדעט זיין אייגענע פרוי און קינד און אמלעצט אונטערגעצינדען דאס הויז.

היינטיגען זונטאג, ארום מיטאג-צייט, זענען די פאסאזשירען פון אויטאבוס, וועלכער איז געגאנגען פון סקארישאוו קיין ראדאם, געווען עדות פון א שוידערליכען און גרויזאמען מארד.

אויפ'ן פעלד ביים שאסע איז געלאפען א עלטערער פויער מיט א אלטע פויערטע, נאך וועלכע ס'האט זיך געיאגט מיט א פערבלוטיגטער האק אין האנד א יונגער דארפ'ס-איינוואהנער, אין א געוויסען מאמענט, ווען דער יונגער פויער האט ענדליך דעריאגט די צוויי אלטע לייט, האט זיך פאר די פאסאזשירען אבגעשפיעלט א בלוטיגע טראגעדיע.

דער יונגער פויער האט צום ערשט דערלאנגט מיט דער האק עטליכע טוידט-קלעפ איבער'ן קאפ דער עלטערער פרוי, וועלכע איז תיכף אומגעפאלען מיט א צושמעטערטען שארבען אויפ'ן שאסע, דערנאך האט ער מיט דער זעלבער האק זיך געווארפען אויפ'ן עלטערען פויער אין באלד נאכ'ן אויספיהרען די ווילדע רציחה איז ער נעלם געווארען אין דער ריכטונג פון דארף יאנישפאל.

יוען די פאסאזשירען זענען אוועקגעלאפען צום ארט פון בלוט באד, איז שוין די פויערטע געלעגען טוידט, און דער עלטערער פויער איז געווען שווער פערוואונדעט. מ'האט איהם תיכף אוועקגעפיהרט קיין ראדאם אין שפיטאל אריין, אבער אויפ'ן וועג איז דער אלטער געשטארבען.

דער מערדער האט זיך נאך אלץ נישט אבגעקיהלט און נאך דער הריגה איז ער ווייטער אוועק אין דער וואהנונג פון זיין שוואגער יאשינסקי און איהם א ליגענדיגען אין בעט געוואלט ערמארדען מיט דער זעלבער האק. יענער אבער האט בעוויזען צושטעלען א ווידערשטאנד, אבער נישט קוקענדיג דערויף, האט דער שוואגער בעקומען שטארקע קלעפ, פון וועלכע ער איז שווער פערוואונדעט געווארען. פון דארט איז דער מערדער אוועק צו זיין אייגען ווייב אין איינציג קינד און זיי אויף א אנ'אכזריות'דיגען אופן דערהרג'עט מיט א שערף, און אמענדע אונטערגעצינדען זיין אייגענע כאלופע און אנטלאפען.

ס'איז באלד אונטערגענומען געווארען א געיעג נאכ'ן בעסטיאלען אויסוואורף אין די ארומיגע וועלדער. ווי ס'האט זיך דערנאך ארויסגעשטעלט הייסט דער מערדער יאן יאשינסקי 27 י. אלט, וועלכער'האט מיט א יאהר צוריק חתונה געהאט מיט א דארפס-מיידעל פון יאנישפאל, און דורך דער גאנצער צייט געלעבט נישט גוט מיט דער פאמיליע פון זיין ווייבס צד. דער מארד און די גאנצע טראגעדיע זאל האבען ענטשטאנען צוליב א פאמיליע-סכסוך ביים צוטיילען דעם מאיאנטעק.

אינטערעסאנט איז, אז דער מערדער האט שוין געהאט אויף זיך 17 פראצעסען און מיט א פאר טעג צוריק בס"ה איז ער ערשט ארויס פון קרימינאל נאכ'ן אבזיצען דארט דריי מאנאטען.

דעם מערדער, אין פאל ווען ער וועט ענטדעקט ווערען, דראהט איהם טוידטשטראף דורך הענגען.

אימפאזאנטער קבלת-פנים לכבוד לייב יפה.

אויף דער צווייטער וואך, מיטוואך, קומט קיין ראדאם דער בערימטער העברעאישער דיכטער לייב יפה. זיין קומען קיין ראדאם איז פערבונדען מיט דער גראנדיעזער קרן-היסוד אקציע, וועלכע וועט זיך אנהויבען די זעלבע וואך אין אונזער שטאט.

אין צוזאמענהאנג מיט לייב יפה'ס קומען קיין ראדאם האט זיך געשאפען א קבלת פנים-קאמיטעט, אין וועלכען ס'זענען אריין א גאנצע רייהע פארשטעהער פון פערשידענע ארטיגע אינסטיטוציעס און ארגאניזאציעס. דער קאמיטעט מאכט גרויסע פארבערייטונגען אויפצונעמען דעם גרויסען חשוב'ען גאסט מיט א פייערליכען קבלת פנים.

אין פראגראם, וועלכען דער קאמיטעט האט אויסגעארבייט, איז פארגעזעהען א רייהע פעראנשטאלטונגען, ווי: אקאדעמיעס, רעפעראטען, מיטינגען, א ראאוט א. ז. וו.

אין טאג, ווען לייב יפה וועט קומען וועלען איהם ביים באהן אויפנעמען פערשידענע דעלעגאציעס און ציוניסטישע יוגענד-פעראיינען. ווי נאר דער חשוב'ער גאסט וועט איבערטרעטען דעם ראדאמער באדען, וועט איהם מקבל פנים זיין אנ'ארקעסטער, וועלכער וועט אויפשפילען דעם פוילישען הימן און דעם יודישען נאציאנאלען הימן התקוה.

לייב יפה'ס קומען האט איבעראל ארויסגערופען אין שטאדט גרויס פעראינטערעסירונג און אויפהייטערונג.

די שענסטע
טאפעטען
צו זעהר ביליגע פרייזען
קען מען נור בעקומען
אין דער לאנג-יעהריגע פירמע
ש. שטיינמאן
ראדאם
לובלינער 21.

בעקאנטמאכונג.

די לאנג-עקזיסטירענדע פירמע **שטיינבאק אין ראדאם** האט דעם כבוד בעקאנט צו מאכען די אידישע בעפעלקערונג פון ראדאם און אומגעגענד, אז מיין געשעפט איז פריש רעמאנטירט געווארען און איז פערזעהן מיט א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע **קאפעליושען, היטלען** לויט דער לעצטער מאדע. אין געשעפט איז פערהאנען א ספעציעלע אבטיילונג פון גאלאנטעריע פערזעהן מיט א גרויסען אויסוואהל **מענער און דאמען-וועש** אלע סארטען **זאקען, סקארפעטען** פון די בעסטע פירמעס. בעזונדערס א גרויסען סארטימענט **קראוואטען, זייפען און פערפומען.**
אלעס צו קאנקורענץ-פרייזען און ביי די בעסטע בעדינגונגען.

פירמע **שטיינבאק**
ראדאם, לובלינער 26.

די באנדיטען פון יודישען רעסטאראטאר ווייסמאן פאר'ן משפט פון היגען קרייז-געריכט.

ווי די לעזער געדענקען, האבער מיר זיינער צייט אויספיהרליך מיטגעטיילט וועגען באנדיטען-איבערפאל, וואס איז פארגעקומען אין דער רעסטאראציע פון י. ווייסמאן (װארשאװסקא 12).

דער איבערפאל איז געשעהן דעם 20 פאזשדזשערניק 1928 שבת-צו-נאכט. אין דער רעסטאראציע זענען דאן אריין איינגיגע אונבעקאנטע קריסטליכע יונגע-לייט, וועלכע האבען פערלאנגט בראנ-פען און אנדערע זאכען און דערביי זיך פערהאלטען אזוי אוואנטוריסטיש, אז זייער בעזוך איז זעהר אויפפאלענד געווארען די אייגענטימער פון דער רעסטאראציע. זייער האלטונג, די אויס-דריקען און די דראהונגען האבען אנ-געווארפען א שרעק. העו דער זוהן פון אייגענטימער, מרדכי ווייסמאן האט אויפגעפאדערט די אוואנטוריסטען צו פערלאזען דעם לאקאל, האט איינער פון זיי זיך געווארפען אויף איהם מיט א מעסער. דער צווייטער האט א צע-ווילדעוועטער גענומען ארויסרייסען פון די פינגער ביי ווייסמאנ'ס א מיידעל איהרע פינגערלעך, און די איבריגע האבען דעמאלירט דאס מעבעל און דערווייל פערשטעלט די טהירען מיט באריקאדען ס'זאל קיינער נישט אריין. א חוץ דעם זענען אין דרויסען געשטא-נען דריי חברה-לייט, וואס האבען גע-היטען דעם אריינגאנג.

בשעת דער אוואנטורע איז אונטער-געקומען דער אייגענטימער י. ווייסמאן, אבער די אין - דרויסען - שטעהענדיגע „היטער" האבען איהם פערצוימט דעם וועג און איהם גוט דערלאנגט מיט שטעקענס. ווייסמאן האט זיך מיט אלע כחות דורכגעריסען און אריין אין דער רעסטאראציע. וואו ער האט פון איינעם פון די אינטעניגסטע באנדיטען געקריגען מיט א מעסער אין קאפ. א בעגא-טענער מיט בלוט איז ווייסמאן אונטער א האגעל פון שטעקענס ארויס אין גאס און איפגעהויבען א גרויס געוואלד. ס'איז אנגעקומען דער פאליציי-פשא-דאזשניק פישטשעק, וועלכער האט מיט א רעוואלווער אין האנד גענומען פער-פאלגען די אנטלויפענדע באנדיטען. אין רעזולטאט פון גרויס זענען גע-כאפט געווארען דריי באנדיטען, וועלכע זענען איינגעגעבען געווארען דער געריכטליכער מאכט.

די טעג איז זייער פראצעס בעט-ראכט געווארען פאר'ן היגען קרייז-געריכט.

די באנדיטען האבען געשטעלט א פערטיידיגער דעם אדוו. זדושיטא-וויעצקי.

דאך געריכט, אויסהערענדיג עדות און דעם עקספערט ד"ר פעלטשינסקי, וועלכער האט פעסטגעשטעלט, אז י. ווייסמאן האט בעקומען א רייהע ערנסטע וואונדען — האט ארויסגעטראגען אנ'-אורטייל, לויט וועלכען איינער פון זיי סטעפאן מושאל 20 י. א. האט בעקומען 8 מאנאטען און די איבריגע צוויי, יו-זעף פיעטראשיק 21 י. א. און אנטאני נאראווסקי 23 י. א. צו 6 מאנאטען תפיסה, אריינרעכענדיג אין חשבון זיי-ער פאר-ארעסט, וועלכער האט זיך אנ-געהויבען דעם 22-טען פאזשדזשערניק פ. י.

דער מאסקען-באל פון „חנוך-ילדים" און „אאוקסיליום אקאדעמיקום יודאיקום" אין ראדאם.

אויפ'ן באל קומט ספעציעל דער בעריהמטער יודישער גבור

ז ע ל י ג פ א ש א ף

דער מאסקען-באל, וועלכער ווערט איינגעארדענט היינטיגען שבת-צו-נאכט דורך די געזעלשאפטען „חנוך ילדים" און „אאוקסיליום אקאדעמיקום יודאי-קום" ואגט-צו צו זיין זעהר אינטערע-סאנט צוליב די פערשידענע אטראק-ציעס, אימפרעזען און קאנקורסען, וואס ווערען אויפ'ן באל צוגעגרייט.

צווישען אנדערע סיורפריזען ווער בעחים ארויסרופען א סענסאציע די ידיעה, אז דער בעריהמטער יודישער אטלעט זעליג פאשאף, וועלכער איז אייך גוט בעקאנט דער ראדאמער יו-דישער בעפעלקערונג פון זיינע אויפ-טריטען פאריגען זומער אין צירק — קומט ספעציעל אויפ'ן באל, און ער וועט שענקען די ביידע געזעלשאפטען א ספעציעלן קאנצערט-טייל. פאשאף איז א חוץ זיין אונגעהויער פיזישע קראפט אויך בעשאנקען מיט גייסטיגע מעלות, ער שפילט אויסגעצייכנט אויף קא-ווייר און בעזינגט זיך אליין מיט הער-ליך געזאנג.

דאס קומען פון פאשאפען אויפ'ן באל ערקלערט זיך דערמיט, וואס בשעת זיין צירק-טורנעע אין ראדאם, האט זיך פאשאף דא ערווארבען פיל פריינד און בעווונדערער און טאקע אויף זייער איינלאדונג האט ער איינגע-שטימט צו קומען.

ס'איז צו האפען, אז דער באל וועט צאהלרייך בעזוכט ווערען פון אלע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקע-רונג, ווייל א חוץ די אינטערעסאנטע אטראקציעס, סיורפריזען, און אמוזי-רענדיגע פערוויילונגס - שעה'ען, וועט בעזונדערס אין אכט גענומען ווערען דער ציעל פון באל, וועלכער איז בע-שטימט כדי צו פערשטארקען די ביי-דע וויכטיגע אינסטיטוציעס, וועמען די הכנסה פון באל, קאן בעדייטענד ארויסהעלפען פון זייערע פינאנסיעלע קריזיסען.

ס'איז א זיכערע זאך, אז יעדער וועט זיך סימפאטיש און וואַרים בע-ציהען צו דער באל-פעראנשטאלטונג, פערשטעהענדיג, אז א אינסטיטוציע ווי „חנוך ילדים", וועלכע ערציהט קרוב 100 ארימע, עלענדע און גאנצליך פוס-לאזע קינדער, דאס זעלבע דער אקא-דעמישער קרייז „אאוקסיליום", וועל-כע שטיצט ארימע סטודענטען — אז אזעלכע וויכטיגע געזעלשאפטען פערדינען, אונבעדינגט די ווארימסטע אונטערשטיצונג אין זייערע אימפרעזען.

[illegible] סוחרים - פאראיין.

דער סוחרים-פאראיין מאכט בעקאנט דאס דער לעצטער טערמין אבצוגעבען די זעגאניעס פון אומזאץ איז דעם 15 לוטי.

לויט דער פעראָרדנונג פון ה' סטא-ראסטע מוז אין יעדען געשעפט זיין א מודעה (obwieszczenie) וועגען די שעה'ן אין וועלכע ס'איז ערלויבט צו האנדלען. די מודעה בעקומט מען אין [illegible] פון סוחרים-פאראיין.

Lekarz Dr. L. FASTMAN
b. operator Klinik wiedeńsk. spec. chorób
uszu, gardła i nosa, ordynuje
w Radomiu, ul. Lubelska № 24.

פערטרעטער און פאבריק-לאגער
Generalne Przedstawicielstwo
na woj. Kieleckie i Skład Fabryczny
J. ZYLBER Radom
ul. DŁUGA 5.

KINO „NOWE CZARY" קינא

נאר צוויי קינאס אין פוילען

קינא „פילהארמאניע" אין ווארשא און „נאווי טשארי" אין ראדאם

וועלען גלייכצייטיג פון 11 לוטי ה. י. און די קומענדע טעג דעמאנסטרירען א שפאנענד מייסטער-ווערק, וואס ענטהאלט די שענסטע רעוואלוציאנערע ליבעס-דראמע, געבויט אויפ'ן יסוד פון מיכאעליעס'ענס פאפולערען שטיק „די חתונה בעת דער רעוואלוציע"

אונטער'ן טיטול-קאפ

NOC MIŁOSNA SKAZAńCA

שטורמישער דראמאט אין 12 גרויסע אקטען.

אין די הויפט-ראלען ערשיינט די שענסטע טראגיקערין פון פראנצויזישען עקראן **D. Jakobini** און די שענסטע פרוי פון צפון **Karyna Bell**

וי אויך דער אריסטאקראט פון בלוט און פלייש **Gözta Ekman**

איבער'ן פראגראם! **HAROLD LIOYD** מיט זיין שפע אריגינעלע איינפאלען און געוואלדיגען הומאר. איבער'ן פראגראם!

מיר דריקען אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל דער פאמיליע **וויסמאן** צוליב'ן טויט פון זייער ליבען זוהן און אונזער אונפערגעסליכען חבר און פריינד

זכריה נ"ע

עהרע זיין אנדענקונג!

באלציע ראזענבלאט, שיינדעל איזענמאן, איטקע קירשענבוים, יצחק ווארשאיער, ליפה ווערטהיים.

Wyrazy głębokiego współczucia CHATKOWI
z powodu przedwczesnej śmierci brata Jego b. p.

ZACHARJASZA

składają
Węgrowie, Ewa i Artur

מיר דריקען אויס אונזער אויפריכטיגסטען מיטגעפיהל אונזער חבר יחזקאל וויסמאן צוליב דעם פריהצייטיגען טויט פון זיין ברודער

זכריה נ. ע.

וואס איז געווארען אבגעריסען אין זיינע בליהענדע יאהרען
המקום ינחם איתך בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

יהושע פוים, משה גלאטט.

Koledze naszemu CHATKOWI WAJSMANOWI
z powodu zgonu brata Jego b. p.

ZACHARJASZA

wyrazy współczucia składają
Hela, Ewa, Mania i Dora

צוזאמען מיט דער פאמיליע נ. וויסמאן
דריקען מיר אויס אונזער צער אויפ'ן טויט פון זייער יונג-פערשטארבענעם זוהן און אונזער קוזין

זכריה נ. ע.

אייער צער איז אונזער!

פאמיליע ש. קירשענבוים, ראדאם.

הרנו משתתפים בצערם של אחינו השומרים: משה, חבר ההנהגה המקומית, יעקב ואלימלך, במות עליהם אחיהם

זכריהו ויסמן

בעבודתם בתנועה השומרית ימצאו נחומים.

הסתדרות „השומר הצעיר"
ברדום.

Kolegom JAKÓBOWI i MOJŻESZOWI
z powodu śmierci brata Ich
B. P. **ZECHARJASZA WAJSMANA**
wyrażają współczucie
Wychowawca i klasa VI
Gimnazjum Tow. „Przyjaciół Wiedzy" w Radomiu.

נ"ט

משה ליב קעסטענבערג ז"ל

פליצלינג געשטארבען דעם 2/2 1929 אין עלטער פון 54 יאהר,

וועגען וואס עס מעלדען די אין טיפען טרויער פערבליבענע טאכטער, מוטער און פאמיליע אין אבוועזענהייט פון די ברודער און שוועסטער.

טיעף גערירט פון דעם פריהצייטיגען טויט פון מיין חבר און פריינד

זכריה נ"ע

וועלכער איז אוועקגענומען געווארען אין זיינע בליהענדע יאהרען

דריקט אויס
דוד שיינבוים.

P. Kierownikowi szkoły im. JOSELEWICZA

Sz. Goldsztajnowi

z powodu śmierci **MATKI**

składają wyrazy współczucia

Nauczycielka Felzenszwalbowa

i ucz. VI-go od. „b".

P. SZ. GOLDSZTAJNOWI

Kierownikowi szkoły Powszechnej im. JOSELEWICZA

z powodu zgonu **MATKI Jego**

wyrażają szczere współczucie

usz. Samuel Holckener, Selim Herc.

צוליב'ן טוידט פון אונזער חבר

ברוך זילבערשלאג נ. ע.

דריקען מיר אויס. אונזער טיפסטען מיטגעפיהל דער אין טרויער-פארבליבענע פאמיליע. זאלען זיי זיין געטרייסט און מעהר נישט וויסען פון קיין צער.

שניידער - מיימטער - פעראיין

אין ראדאם.

MAGISTRAT miasta RADOMIA.

Wydział Skarbowy, podaje do publicznej wiadomości, że dn. 6, 7 i 9 lutego r. b. między godziną 9-tą a 3-cią po poł. odbędą się na Pl. Jagiellońskim przymusowe licytacje ruchomości u niżej wymienionych osób, na pokrycie zaległych podatków i innych należności.

Dnia 6 lutego r. b.

1) Oswalda Piekarskiego, Garbarska 8 na: 2 konie.

Dnia 7 Lutego r. b.

2) Jana Zabiełło, Mleczna 1|3 na: 1 kasę ogniotrwałą, 1 pianino, 1 lustro-tremo, 1 lustro ścienne, 6 foteli miękkich krytych pluszem, 1 biurko dębowe, 2 szafy do ubrania, 1 otomanę krytą pluszem.

Dnia 9 Lutego r. b.

3) Małż. Klajman, Wałowa 15 na: materjały piśmienne.

Magistrat m. Radomia

Wydział Skarbowy

Teatr „ROZMAITOŚCI" w Radomiu

WTOREK 12 lutego

OPERY WARSZAWSKIEJ

ŻYDóWKA

opera w 5 aktach Halevy'ego. — W roli Eleazara

Stanisław GRUSZCZYŃSKI

pierwszy tenor opery Warszawskiej

CHÓRY — ORKIESTRA — BALET

opera odegrana zostanie w całości.

Własne Dekoracje i Kostjumy

Bilety wcześniej sprzedaje firma W. P. Miecznikowskiego Lubelska 13

MAGISTRAT miasta RADOMIA

Wydział Skarbowy, podaje do publicznej wiadomości, że dn. 7 lutego r. b. między godz. 9-tą a 3-cią po poł. odbędzie się na Pl. Jagiellońskim przymusowa licytacja ruchomości u niżej wymienionego na pokrycie zaległych podatków i innych należności: Lastman Eljasz zam. przy ul. Żeromskiego 49 na: 1 kredens, 1 bieliźniarkę, 1 biurko, 1 zegar ścienny, 1 kanapę, 1 stół, 12 krzeseł, 1 serwetę pluszową, garnitur: 6 krzeseł, 2 fotele, 1 stolik — kryte jedwabiem, 3 pary firanek.

Magistrat m. Radomia

Wydział Skarbowy

רעפעראט פון דער בעריהמטער יודישע שריפטשטעלערין רחל פייגענבערג אין ראדאם.

היינטיגען שבת 1 נ. מ. קומט פאר אין „קורסא" א אינטערעסאנטער רעפעראט פון דער בעריהמטער יודישע שריפטשטעלערין רחל פייגענבערג.

רחל פייגענבערג איז דעם יודישען לעזער-עולם גוט בעקאנט פון איהר ליטעראַרישער טעטיגקייט זייט יאהרען צוואנציג יאהר. די דאזיגע פרוי איז א זעלטענע ערשיינונג אין דער יודישער ליטעראטור. זי איז חוץ דעם א מלומדת און טיף דורכגעדרונגען מיט'ן גייסט פון דער יוד. פאלקסטימליכקייט.

רחל פייגענבערג איז געוויס אין אונזער שטאדט א פנים חדשות און דער רעפעראט פערדינט בלי ספק די גרעסטע מאס אויפמערקזאמקייט ביי אונזער ארטיגער יודישער געזעלשאפט.

פין דער ציונ. ארגאניזאציע

פרייטאג צונאכט דעם 8 פעברואר האלב 8 א זייגער וועט פראפ. פ. מושקאבליט האלטען א רעפעראט (המשך) „די בר, אבן עזרא און ר' יהודה הלוי".

אפערע „זשידובקא"

אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי"

קומענדיגען דינסטאג ווערט אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי" אויפגעפיהרט די פאפולערע אפערע „זשידובקא" מיט'ן אנטייל פון בעריהמטען העלדען-טענאר פון דער ווארשאווער אפערע גרושטשינסקי.

די כאראלע און ארקעסטראלען מוזיק איז א גלענצענדע. א קינסטלערישער באלעט און הערליכע קאסטיומען.

יודישער האנטווערקער קלוב אין ראדאם, וואָעל 59

שבת דעם 9-טען לוטי 1 א זייגער נ. מ.

וועט אין קינא „קארסא"

רעפערירען די בעוואוסטע יידישע דיכטערין

רחל פייגענבערג

א. ד. ט.

„יי וועלט וויל מיר זאלען זיין יידן"

בילעטען פון 1 ביז 2 זל. קאן מען בעקומען אין טאג פון דער פארלעזונג ביי די קאסע פון „קארסא" פון 10 פריה אן.

OGŁOSZENIE

W dniu 1 stycznia b. r. otwarta została w Radomiu przy ul. Lubelskiej 39 w dawnym lokalu Składu fabrycznego Johan Cohn i Sp.

„Centrala Mebli Giętych Biurowych Salonowych i Dziecinnych"

która stale posiada na składzie duży wybór mebli z pierwszorzędnych fabryk krajowych oraz urządzenia biurowe z Pabianickiej Fabryki Mebli Biurowych

Ceny konkurencyjne **Warunki dogodne**

z poważaniem

Centrala mebli giętych i biurowych

S-ka z ogr. odp.

w Radomiu ul. Lubelska 39

צו די אויפמערקזאמקייט

פון אלע ווירטענס פון ראדאם און אומגעגענד

ביים קויפען עסיג זייט פארזיכטיג און לייגט אכט אויף די פאבריקס מארקע „ZDROWIE" Przednowek וועלכע ענטהאלט די ריכטיגסטע דאזע שטארקייט און אונטערשיידעט זיך גענצליך פון אנדערע קאנקורענץ עסיג-אויסארבייטונגען. ווען איהר שיקט אייער הויז-דינערשאפט אין געוועלב צו קויפען עסיג מאכט זיי אויפמערקזאם אויף די פירמע „Zdrowie" הענמענס עסיג איז דיסטילירט און דורך בעמישע לאבאראטאריום'ס אנערקענט געווארען אלס דער בעסטער היגיענישסטער עסיג און אזוי דער איינציגער וואס איז גענצליך ריין פון סורראגאט-עלעמענטען און איז אזוי נאך דער בעסטער עסיג. די פירמע „זדראוויע" איז בעשאנקען געווארען מיט א גאלדענעם מעדאל אויף דער פאריזער אויסשטעלונג.

אונזער'ס א פלאש עסיג קאסט נור 20 גר.

עסיג פאבריק „ZDROWIE"

N. Przednowek.

OBWIESZCZENIE

Magistrat m. Radomia podaje do wiadomości, że podatek od lokali za 1-szy kwartał 1929 r. w wysokości IV kwartału 1928 r. winien być wpłacony do Kasy Miejskiej w ciągu miesiąca lutego r.b.

Nieuiszczony w przepisanym terminie podatek ściągnięty zostanie przymusowo z karami za zwłokę oraz kosztami egzekucyjnemi, określonemi w Ustawie z dn. 31 lipca 1924 r. (Dz. Ust. R. P. № 73 poz. 721).

w z. Prezydent miasta (—) **W. Uzlembło**

Naczelnik W-łu Skarbowego (—) **T. Lauterbach**

Radom, dn. 1 lutego 1929 r.

קומט דער בעריהמטער יודישער גבור זעליג מעשאה
— אויך — מאסקען-באל שבת-צו-נאכט
וועלכער וועט בעעהרען דעם באל מיט געזאנג - און - קלאזיר - קאנצערט.

Z okazji zaręczyn kochanego kolegi mego
Pinkusa Tenenbauma
z miłą sąsiadką moją panną Hanką Cukrówną
wiele szczęścia życzy im
Jakób Szwarcberg.
Bodzentyn.

Z intencji zaręczyn p.
Hanki Cukrówny z p. Pinkusem Tenenbaumem
życzy im wiele szczęścia i harmonji dusz
Radom. *Miron Joffe.*

PISTOLET
Straszak № 6 niemieckiej roboty, naboje metalowe, kal. 6 mm. Huk ogromny, obrona od złodziei, mieszkań, letnisk, furmanek, rowerów, samochodów, odstrasza od ogrodów owoc. wrony i złodziei etc. Wysyłamy bez pozwolenia. Cena z przesyłką zł. 12 — Setka naboi 5 zł., futerał 2.50 zł., oliwa 1.— zł.
Reparacja broni. Zamiana. Komis.
Wyciąć i zachować!
Składnica broni, amunicji i przyborów sportowych
T. FALKOWSKI
WARSZAWA, ulica Widok № 22
naprzeciw Dworca Głównego

א האַרציגען מזל-טוב מיין ליבע
פריינדין שרה'לע ראָזענמאַלד
צו איהר פערלאָבונג מיט
ה' שבתי אסעלקא
ריסעלע גריסמאַן
קעלץ.

Koleżance naszej, **Cesi Mencarz**
z intencji zaręczyn Jej
z p. **Hillerem** z Kalisza,
życzymy wiele szczęścia.
Leosia Kajzerówna
Rózia Władawerówna
Fula Kuperberg.
Kielce.

Z okazji zaręczyn kolegi naszego
vice-Prezesa Związku **Sz. Grossa**
z p. **Andzią Rozenberżanką**
wyrażamy Mu serdeczne życzenia.
Zarząd Kieleckiego Oddziału
Pracowników Handlowych,
Przemysłowych i Biurowych
w Rzeczypospolitej Polskiej.

Z intencji zaręczyn mojej koleżanki
p. Rózi Mauerówny
z p. Chilem Zajdmanem
składam serdeczne życzenia
Ida Lernówna

מיינע האַרציגסטע ווינשען דער פרל.
רוזשע מויער
צו איהר פערלאָבונג
נח לאַקס

Z intencji zaręczyn panny
Rózi Mauerówny
z p. **Chilem Zajdmanem**
najserdeczniejsze życzenia składają
M. i F. Tenenbaumówne
H. Rottenberżanka
E. Erenreich Kielce.

Od wielu lat już istniejące
Biuro Próśb TŁOMACZEŃ PSZEPISYWAŃ
p. f. „PROLITEX"
RADOM, WAŁOWA 5, oficyna I-e piętro.
USKUTECZNIA
Podania, skargi, opozycje, apelacje w sprawach cywilnych, karnych, wojskowych i paszportowych oraz rekursy do wszystkich urzędów państwowych i administracyjnych
KORESPONDENCJA HANDLOWA
Umowy i punkt. przedrejentalne

די נעקסטע צעקלעסטע „חבר ילדים" און
„אוקסיליום אסאָרעמיקום יודאיקום"
ערדנען אין שבת-צו-נאכט דעם 9-טען לוטי
א גראנדיעזען
מאסקען-באל
אין די זאַלען פון טעאטער „ראָזמאַריאַטשט"
ערסטקלאַסיגער אָרקעסטער, א ריין-איינגעאָרדענטער בופעט,
ביליגע פרייזען און צוגענגליך פאר אלעמען.
דער באל וועט זיך אויסצייכענען מיט פערשידענע אטראקציעס, ווי:
קאָנקורסען פאר'ן שענסטען קאסטיום און טאנץ, לאָטעריע א. אנד.
בעמערקונג: די ריינע הכנסה פון באל איז צו פערשטארקען די קאַסע פוןביידע דערמאָנטע וויכטיגע אינסטיטוציעס.

אויפרוף.
די ראדאמער חברה קדישא וחסד של אמת
ווענדעט זיך מיט א בקשה צו די ראדאָמער פרויען זיי זאָלען זיך איינשרייבען אלס מיטגלידער אין דער חברה. מיר גלויבען, אז אין אונזער שטאָדט געפינען זיך יודישע פרויען, וואָס וויסען צו שעצען די גרויסע מצוה פון דעם חסד, וועלכע מ'טהוט מיט א מענש ביז לעצט.
די פרויען, וועלכע וועלען זיך איינשרייבען אלס מיטגלידער, וועלען זייערע נעמען פערשריבען ווערען אין פנקס של חברה קדושה, וואָס עקזיסטירט שוין א סך צעהנדליגער יאָהרען.
איינשרייבען קאָן מען זיך: ביים גבאי ר' מאיר וואָלף ריכטמאַן און אין בית-המדרש פון דער חברה קדושה זאמילנא 3
די פערוואַלטונג פון דער חברה קדושה וחסד של אמת
אין ראדאָם.

Kino „ODEON" Teatr
Od 4 LUTEGO
Prywatne życie pięknej Heleny
nadzwyczajna kreacja Marji Corda nadzwyczajna kreacja
oraz jako król Menelaus
Lewis Stone i przepiękny Ricardo Cortez
NADPROGRAM prześliczny obraz p. t.
ZBAWCZA KULA

Kino „CORSO" Teatr
Od poniedziałku 4 lutego
WIELKA PREMJERA
dotąd niewidziany obraz p. t.
Jego najbezpieczniejsza
PRZYGODA
wielki sensacyjny-dramat w 12 dużych aktach
W roli głównej: Ulubieniec Sz. Publiczności
HARRY PEEL
Anons! ZAKAZANA *Dzielnica Algieru*

Kino „Nowe Czary" Teatr
פון מאנטאג אָן און ווייטער
מאנומענטאַלער זיטען-פילם פון לעבען
אין צארישען רוסלאַנד
Żółty Paszport
אין בילד ווערט געשילדערט דער אבגרונד
און די טראגעדיע פון די גאסען-מיידלעך
און דאָס לעבען פון א רוסישען גוט בעזיצער
וועלכער האָט געשענדערט און ארויסגעטריבען.
דאָס בילד ריהרט ביז טרערען.

Redaktor i Wydawca Ch. M. Herc
Odbito we własnej drukarni, Radom, Szwarlikowska 20